संस्कृतव्यवहारसाहस्री

SAMKRITA VYAVAHARA SAHASRI

(A collection of one thousand sentences)

संस्कृतभारती
देहली - बेङ्गलूरु

विषयः Contents

संस्कृत-व्यवहार-साहस्री

SAMSKRITA-VYAVAHARA-SAHASREE

१. शिष्टाचारः Etiquettes

१. हरिः ओम् ।	Hello.
२. सुप्रभातम् / नमस्ते / नमस्कारः ।	Good morning, Good afternoon/Good evening.
३. शुभरात्रिः ।	Good night
४. धन्यवादः ।	Thank you.
५. स्वागतम् ।	Welcome.
६. क्षम्यताम् ।	Excuse / pardon me.
७. चिन्ता मास्तु ।	Don't worry.
८. कृपया ।	Please.
९. पुनः मिलामः ।	Let us meet again.
१०. अस्तु ।	All right / Okay.
११. श्रीमन् ।	{While addressing only} Sir.
१२. आर्ये / महोदये ।	{While addressing only} Madam.
१३. साधु साधु / समीचीनम् ।	Very good.

Note : In the place of "युष्मद् शब्दः" (त्वम्), here "भवत्-शब्दः" (भवान्/भवती) is used for the convenience of beginners of conversational Samskrita.

२. परिचयः Introduction

१. भवतः नाम किम् ? What is your name ? (masc.)

२. भवत्याः नाम किम् ? What is your name ? (fem.)

३. मम नाम .... My name is '........'

४. एषः मम मित्रं..... This is my friend '.......'

५. भवान् किं करोति ? What do you do ?

६. अहम् अध्यापकः अस्मि । (पु॰) I am a teacher. (m)

७. एषा मम सखी .... । This is my friend.

८. भवती किं करोति ? What do you do ?

९. अहं विद्यार्थिनी अस्मि । (स्त्री॰) I am a student. (f)

पु॰ स्त्री॰		पु॰ स्त्री॰	
अधिकारी, अधिकारिणी	Officer.	अभियन्ता, अभियन्त्री	Engineer
प्राध्यापकः, प्राध्यापिका	Professor.	लिपिकारः, लिपिकारिणी	Clerk.
न्यायवादी, न्यायवादिनी	Lawyer.	विक्रयिकः, विक्रयिका	Salesman.
व्याख्याता, व्याख्यात्री	Lecturer		

१०. भवान्/भवती कुत्र कार्यं करोति ? Where do you work?

११. अहं यन्त्रागारे कार्यं करोमि । I work in a factory.

कार्यालये	in an office	महाविद्यालये	in a college.
वित्तकोषे	in a bank.	चिकित्सालये	in a hospital.
माध्यमिकविद्यालये	in a high school		

१२. भवान्/भवती कस्यां कक्ष्यायां पठति ? In which class do you study ?

१३. अहं स्नातक प्रथम/द्वितीय/तृतीय वर्षे पठामि । I am studying in I / II / III year of graduation.

१४. भवान्/भवती किं पठति ? What do you study?

१५. अहं विज्ञानं/वाणिज्यं/कलां पठामि । I study science/commerce/arts.

१६. भवतः/भवत्याः गृहं कुत्र अस्ति ? Where is your house?

१७. मम गृहमपि जयनगरे अस्ति । My house is also in Jayanagar.

१८. जयनगरे कुत्र ? Where in Jayanagar ?

१९. न्यायालयभवनस्य पार्श्वे या वीथी अस्ति तस्याम् । In the lane beside the court-building.

२०. आगच्छतु कदापि मम गृहम् । Come to my house sometime.

२१. आम्, अवश्यम् आगमिष्यामि । Yes, I'll certainly come.

२२. कथम् अस्ति भवान्/भवती ? How are you ?

२३. अहं कुशली/कुशलिनी अस्मि । I am fine.

२४. कुशलं किम् ? How are you ?

२५. आम्, कुशलम् । Yes, I am fine.

२६. गृहे सर्वे कुशलिनः किम् ? Is everyone fine at home?

२७. आम्, सर्वे कुशलिनः । Yes, all are fine.

२८. कः विशेषः/का वार्ता/कोऽपि विशेषः? What news?

२९. भवान् एव वदतु । You only tell.

३०. भवान्/भवती कुतः आगच्छति ? Where are you coming from ?

३१. अहं { गृहतः / शालातः / तः } आगच्छामि । I am coming from school.

३२. भवान्/भवती कुत्र गच्छति ? Where are you going?

३३. अहं गृहं / पाठशालां / कार्यालयं / विपणिं गच्छामि । I am going to office.

३४. भवतः/भवत्याः विषये श्रुतवान् आसम् । I've heard about you.

३५. मेलनेन बहु सन्तोषः । Happy to meet you.

३६. भवन्तं/भवतीं कुत्राऽपि दृष्टवान् । I've seen you some where.

३७. भवान्/भवती संस्कृतशिबिरम् आगतवान्/आगतवती किम् ? Did you come for Samskrit conversation class ?

३८. तर्हि कुत्र दृष्टवान् ? Then where did I see you?

३९. आम्, तर्हि तत्रैव दृष्टवान् । Yes, then I saw you there only.

३. मित्रमेलनम् Meeting Friends

१. हरिः ओम् । कथम् अस्ति भवान्? Hello ! How are you ?

२. अहं सम्यक् अस्मि । I am fine.

३. एषु दिनेषु भवतः दर्शनमेव नास्ति । You are not seen these days.

४. एषु दिनेषु बहु कार्यव्यस्तः अस्मि । I am very busy these days.

५. कुत्र आसीत् भवती एतावन्ति दिनानि ? Where were you all these days ?

६. ह्यः एव भवतीं स्मृतवान् । Only yesterday I remembered you.

७. अहं शिमलानगरं गतवती आसम् । I had gone to Simla.

८. वयं सर्वे मिलित्वा एव तत्र गच्छामः । All of us will go there together.

९. परश्वः किम् ? Day after tomorrow?

१०. कस्मिन् समये ? At what time?

११. त्रिवादने किम् ? At three o' clock?

१२. त्रिवादने मम अन्यत् कार्यम् अस्ति । At three o' clock I've some other work.

१३. तर्हि चतुर्वादने गच्छामः । Then let us go at 4 o' clock.

१४. अस्तु । Okay.

१५. किमर्थं विलम्बः? Why are you late?

१६. प्रस्थानसमये मम यानस्य चक्रं भ्रष्टम् अभवत् । At the time of leaving my vehicle's tyre got punctured.

१७. वयं बहु कालं प्रतीक्षितवन्तः । We waited for a long time.

१८. क्षम्यतां, मम कार्यमेव न समाप्तम् । Sorry, my work wasn't over.

१९. तद्दिने भवान् किमर्थं न आगतवान् ? Why didn't you come on that day ?

२०. तद्विषये पूर्णतया विस्मृतवान् एव। I completely forgot about it.

२१. अन्ये सर्वे आगतवन्तः आसन् किम् ? Had everyone else come ?

२२. आम्, वृन्दां विहाय अन्ये सर्वे आगतवन्तः । Yes, everyone else except Vrinda had come.

२३. मम अपि बहु इच्छा आसीत् किन्तु न शक्तवान् । I also very much wanted to come but I couldn't.

२४. ह्यः भवतीं बहुवारं दूरभाषां कृतवती । I telephoned you several times yesterday.

२५. वयं सर्वे मम मातुलगृहं गतवन्तः । We had all gone to my maternal uncle's home.

२६. अद्य अत्र कथम् आगमनम् ? How did you come here today ?

२७. अत्र वित्तकोषे किञ्चित् कार्यम् आसीत् । I had some work here in the bank.

२८. अत्र त्वरितकार्यम् आसीत् अतः आगतवती । I came here because I had some urgent work.

२९. भवान् एव किम्? दूरतः न ज्ञातवान् एव । Is that you! I couldn't recognize you from far.

३०. बहु कृशः अभवत् भवान् । You've become very thin.

३१. मम विषमज्वरः जातः आसीत् । I had typhoid.

३२. आगच्छतु, गृहं गच्छामः । Come, let us go home.

३३. इदानीं किम् ? Now ?

३४. इदानीं किञ्चित् कष्टम् । It's slightly difficult now.

३५. किं मित्र! एवं वदति ? Oh friend! Why do you say so?

३६. किञ्चित् कालं तिष्ठतु । Wait for some time.

३७. इदानीं न शक्यते भोः । It's not possible now.

३८. किमर्थम् एवं त्वरा ? Why such hurry ?

३९. इतोऽपि समयः अस्ति खलु ? There is still sometime, isn't it ?

४०. नास्ति मित्र, इतः तत्र प्राप्त्यर्थम् एव एकघण्टा आवश्यकी ।
No my dear, an hour is needed even to reach there.

४१. यथा भवान् इच्छति । As you wish.

४२. अभिनन्दनम्! भवत्या उद्योगः लब्धः इति श्रुतम् । Congratulations! I heard you got a job.

४३. आम्, धन्यवादः । Yes, thank you.

४४. कुत्र उद्योगं करोति भवती ? Where do you work ?

४५. कस्याञ्चित् विज्ञापन-संस्थायां कार्यं करोमि । I am working in an advertising agency.

४६. मिष्टान्नं कदा ददाति ? When will you give sweets?

४७. मङ्गलवासरे गृहमेव आगच्छतु । Come home on Tuesday.

४८. इदानीं मया त्वरणीयम् । I must hurry now.

४९. तिष्ठतु सखि, काफी पिबामः । Wait friend, let's have coffee.

५०. अस्तु, पिबामः । Okay. let's drink.

५१. क्षम्यतां, स्थातुं मम समयः नास्ति । Sorry, I don't have time to stay.

५२. पुनः कदा मेलिष्यामः ? When shall we meet again ?

५३. श्वः सायं मेलिष्यामः किम् ? Shall we meet tomorrow evening ?

५४. आम्, तत्रैव आगमिष्यामि । Yes, I'll come there.

५५. भवतः नूतनं गृहं कुत्र अस्ति ? Where is your new residence ?

५६. एषः मम गृहसङ्केतः । This is my residential address.

५७. ओहो! मम भगिन्याः गृहसमीपे अस्ति । Oh! It's near my sister's home ?

५८. मम पत्रं प्राप्तवान् किम् ? Did you get my letter ?

५९. आम्, इदानीमेव प्राप्तवान् । Yes, I got it just now.

६०. अत्र कति दिनानि तिष्ठति भवान्? For how many days are you staying here ?

६१. इतोऽपि दिनद्वयम् अस्मि । I am here for two more days.

६२. तर्हि भवन्तं गृहे एव पश्यामि । Then I'll see you at home.

६३. भवतः समीपे सम्भाषणीयम् अस्ति । I have to talk to you.

६४. यदा कदापि आगच्छतु । Come at any time.

६५. मोहनस्य दुर्घटना अभवत् इति श्रुतवान् । I heard Mohan met with an accident.

६६. आम्, सः स्तोकात् मुक्तः । Yes, he had a narrow escape.

६७. तेन सह मिलितवान् किं भवान् ? Did you meet him ?

६८. कस्मिन् चिकित्सालये अस्ति सः? In which hospital is he admitted ?

६९. सः लोहियाचिकित्सालये अस्ति। He is in the Lohia hospital.

७०. एतां वार्तां श्रुतवती किम् ? Did you hear this news ?

७१. चिन्तां मा करोतु, सर्वं सम्यक् भविष्यति । Don't worry, everything will be fine.

७२. भवती अपि एतत् अङ्गीकरोति किम् ? Do you also agree with this ?

७३. भवान् अपि कथं विश्वासं कृतवान् ? How could you also believe it ?

७४. तस्य कथनशैल्या एव अहं प्रभावितः । I was impressed by the way he spoke.

७५. सुलभतया तस्य जाले पतितवान् । Easily fail into his trap.

७६. एवं भवति कदाचित् । Sometimes it happens.

७७. अस्माकं मेलनानन्तरं बहु कालः अतीतः । We are meeting after a long time.

७८. समयः कथम् अतिशीघ्रम् अतीतः ! How quickly time has passed !

७९. युक्ते समये आगतवान् । You have come at the right time.

८०. किञ्चित् कालं भवतः यानं ददाति किम् ? Will you lend me your vehicle for some time ?

८१. इदानीं मया अपि अन्यत्र गन्तव्यम् अस्ति । I too have to go out now.

८२. अहं शीघ्रं प्रत्यागमिष्यामि । I'll come back quickly.

८३. कदा प्रत्यागमिष्यति ? When will you come back?

८४. अर्धघण्टाभ्यन्तरे आगच्छामि । I'll be back in half an hour.

८५. याने तैलं नास्ति । There is no petrol in the vehicle.

८६. एवं किम् ? Is that so ?

८७. चिन्ता नास्ति । Don't worry.

८८. परिहासाय उक्तवान् मित्र । I was merely joking friend.

८९. अन्यथा मा चिन्तयतु । Don't take it otherwise.

९०. एकनिमेषस्य विलम्बः चेत् अहम् अगमिष्यम् । Had you been late by a minute I would've gone.

९१. एषः एकः आगत्य सर्वदा पीडयति । This person always pesters me.

९२. सः गतवान् किम् ? Did he go ?

९३. भवन्तं द्रष्टुं सः पुनः आगच्छति खलु ? He'll come again to see you, won't he ?

९४. सः विश्वासयोग्यः किम् ? Is he trustworthy ?

९५. वक्तुं न शक्यते । Can't say.

९६. भवान् आगच्छति किम् अस्माभिः सह ? Are you coming with us ?

९७. आगच्छतु, किञ्चित् अटित्वा आगच्छामः । Come, let's go for a walk.

९८. शीतपेयं पाययति किं भवान् ? Will you buy me a cold drink?

९९. शीतपेयं मास्तु पयोहिमं खादामः । Not cold drink let's eat ice-cream.

१००. शीघ्रं गच्छामः भोः नो चेत् माता तर्जयति । Let's go quickly otherwise mother will scold.

१०१. कथं गच्छति भवती तत्र ? How will you go there ?

१०२. अहं पादाभ्यां गच्छामि । I will walk.

१०३. अहमपि किञ्चिद्दूरं भवत्या सह आगच्छामि । I will also come with you for some distance.

४. प्रयाणम् Journey

१. इतः विकासपुरीं गन्तुं लोकयानं लभ्यते किम् ? Is there any bus available from here to go to Vikaspuri ?

२. आम्, लभ्यते । Yes, it is available.

३. जनकपुरी लोकयानस्य का संख्या ? Which bus goes to Janakapuri ?

४. २७७,६५ लोकयानद्वयमपि जनकपुरीं गच्छति । Bus number 277 and 65 both go to Janakapuri.

५. तस्मिन् लोकयाने महान् सम्मर्दः अस्ति । There is quiet a crowd in that bus.

६. तस्मिन् लोकयाने संख्याफलकं वा नामफलकं वा किमपि नास्ति । There is no numberplate or nameplate on that bus.

७. इदानीम् एव एकं तीव्र-गति-लोकयानं गतम् । A superfast bus just went.

८. शीघ्रम् आगच्छतु, लोकयानं प्रस्थितम् ।Come fast, the bus has started.

९. वातायनसमीपे रिक्तं स्थलम् अस्ति । There is a vacant place near the window.

१०. कदा वा निर्गच्छति एतत् लोकयानम्? When will this bus leave ?

११. निर्गमनसमयः दशाधिक-षड्वादनम् अस्ति । 6.10 is the departure time.

१२. अग्रे गच्छतु । Go forward.

१३. परीवर्तं ददातु । Give change, please.

१४. अग्रिम-स्थानके अवतरणीयं किम् ? Do we get off at the next stop ?

१५. अहं यात्रापत्रं क्रीणामि । I am buying the ticket.

१६. गिरिनगरार्थं यात्रापत्रद्वयं ददातु । Give two tickets for Girinagar.

१७. शीघ्रम् अवतरतु । Get down quickly.

१८. बहु दूरे अस्ति किम् ? Is it very far ?

१९. इतः केवलं दशनिमेषाणां मार्गः । It is just ten minutes distance.

रेलयानम् Train

२०. यात्रापत्रं कुत्र क्रेतव्यम् ? Where should I buy a ticket ?

२१. यात्रापत्रस्य क्रयण-स्थानं तत्र अस्ति पश्यतु । See, the ticket selling counter is there.

२२. तत्र बहु दीर्घा अनुपङ्क्तिः अस्ति। A very long queue is there.

२३. आरक्षणस्य प्रार्थनापत्रं कुत्र लभ्यते ? Where is the reservation form available ?

२४. पृच्छाविभागे पृच्छामः । Let us ask at the enquiry counter.

२५. दशमदिनाङ्कस्य कृते आरक्षणं न लब्धम् एव भोः । Reservation was not available for the tenth.

२६. पञ्च स्थानकप्रवेशकानि ददातु । Give five platform-tickets please.

२७. आरक्षणं निश्चितम् अभवत् किम्? Has the reservation been confirmed?

२८. न, इतोऽपि प्रतीक्षा-सूच्याम् अस्ति । No, it is still in the waiting list.

२९. भवत्याः यान-कक्षस्य कः क्रमाङ्कः? What is your coach number ?

३०. भवतः आसनक्रमाङ्कः कः ? What is your seat number ?

३१. मम आसनक्रमाङ्कः नवविंशतिः अस्ति । My seat number is 29.

३२. जी. टी. यानस्य घण्टात्रयस्य विलम्बः । G.T. Express is late by three hours.

३३. भवतां कति यानपेटिकाः सन्ति ? How many suit-cases do you have ?

३४. बहु अधिकवस्तूनि सन्ति । The luggage is too much.

३५. भारवाहकः आवश्यकः एव । A porter is very neces - sary.

३६. धनविषये जागरूकः भवतु । Be careful about money.

३७. सर्वं स्वीकृतवान् किल ? You have taken every thing, haven't you ?

३८. भवान् शीघ्रं न गच्छति चेत् यानं न लभ्यते । You won't get the train if you don't go quickly.

३९. यात्रापत्रस्य किं मूल्यम् ? How much does the ticket cost?

४०. यात्रापत्रनिरीक्षकं निवेदयामः । Let us request the ticket-checker.

४१. यानम् अत्र कियत्-कालं तिष्ठति ? How long does the train stop here ?

४२. निमेष-त्रयं केवलम् । Only for three minutes.

४३. यानं देहलीं कस्मिन् समये प्राप्नोति ? At what time does the train reach Delhi ?

४४. दशवादने प्राप्नोति । It reaches at 10 o' clock.

४५. इतोऽपि घण्टाद्वयम् अस्ति । There are still two hours.

४६. किञ्चित् समञ्जनं कुर्मः । Let us adjust a little.

४७. कृपया सर्वबन्धकं स्वीकरोतु । Please, take the hold-all.

४८. एतत् व्यजनं न चलति । This fan doesn't work.

४९. वातायनम् उद्घाटयति किम् ? Will you open the window?

५०. अवश्यम् । Sure.

५. प्रवासतः प्रतिनिवर्तनम् On Arrival

१. कदा आगतवती ? When did you come?

२. अद्य प्रातः आगतवती । I came this morning.

३. केन यानेन आगतवती ? By which train did you come ?

४. अहं हिमाचल-एक्सप्रेस यानेन आगतवती । I came by the Himachal-express.

५. कथम् आसीत् प्रवासः ? How was the journey ?

६. उत्तमम् आसीत् । It was fine.

७. कति दिनानां प्रवासः आसीत् ? How many days did it take ?

८. दशदिनानाम् । Ten days.

९. तत्र अहं दिनत्रयं स्थितवती । I stayed there for three days.

१०. एकाकिनी गतवती किम् ? — Did you go alone ?

११. न, अहं मम परिवारेण सह गतवती । — No, I went with my family.

१२. बहु श्रान्तः अस्मि भोः । — I am very tired.

१३. मार्गे दुर्घटना अभवत् । — There was an accident on the way.

१४. विशेषतया कोऽपि न व्रणितः । — No one was seriously injured.

१५. लोकयानेन गच्छामः । — Let us go by bus.

१६. कः तदर्थं प्रतीक्षते भोः ? — Who waits for that?

१७. त्रिचक्रिकया एव गच्छामः । — Let us take a three wheeler.

१८. कदा प्रस्थितवान् ? — When did you start ?

१९. परह्यः रात्रौ प्रस्थितवान् । — I started day before yesterday at night.

२०. किं सर्वं दृष्टवान् ? — What places did you see?

२१. गङ्गोत्री बहु सुन्दरी अस्ति भोः। — Gangotri is very beautiful.

२२. सः जलप्रपातः नाम महत् अद्भुतम् । — That waterfall is just fantastic.

२३. तत् अहं द्रष्टुं न शक्तवती । — I couldn't see that.

२४. दीपावलीकारणतः याने महान् सम्मर्दः आसीत् । — Due to Deepavali the train was very much crowded.

२५. अविस्मरणीयः प्रवासः आसीत् । — It was a memorable journey.

६. छात्राः — Students

१. कस्मिन् महाविद्यालये पठति भवती ? — In which college do you study ?

२. अहं विश्वेश्वरैय्य-अभियान्त्रिक-महाविद्यालये पठामि । I study in the Vishweshwaraiya Engineering College.

३. अस्माकं भौतिकशास्त्रस्य अध्यापकः उत्तमः अस्ति । Our physics teacher is very good.

४. प्रथमकालांशं न आगतवान् ? You did not come for the first period ?

५. अद्य उत्थाने विलम्बः अभवत् । I got up late today.

६. लोकयानं न प्राप्तम् । I couldn't get the bus.

७. अर्थशास्त्रस्य व्याख्याता न आगतवान् । Economics lecturer has not come.

८. अद्य महाविद्यालये परिचर्चा-स्पर्धा अस्ति । Today there is a debate-competition in the college.

९. भवती भागं गृह्णाति किम् ? Are you participating ?

१०. न, मम सखी भागं गृह्णाति । No, my friend is participating.

११. एतत् पुस्तकम् अद्य प्रत्यर्पणीयं भोः, नो चेत् दण्डः दातव्यः भवेत्। I should return this book today, otherwise I'll have to pay fine.

१२. अद्य चलच्चित्रं द्रष्टुं गच्छामः किम् ? Shall we go for a movie today ?

१३. श्वः जीवशास्त्रस्य प्रात्यक्षिक-परीक्षा अस्ति सखे । Tomorrow we have Biology practical exam, friend.

१४. भवत्याः टिप्पणीं ददाति किम् ? Will you give me your notes?

१५. ह्यः एव गिरीशः स्वीकृतवान् । But Girish took them away yesterday.

१६. अद्य गृहे एव त्यक्त्वा आगतवती । Again I left them at home today.

१७. तद्दिने अहं वर्गं न आगतवान् आसम् । I had not come to class on that day.

१८. एकनिमेषार्थं लेखनीं ददातु मित्र । Please give me your pen for a minute friend.

१९. प्रतिदातुं मा विस्मरतु । Don't forget to give it back.

२०. आगच्छतु भोः क्रीडामः । Come on, let's play.

२१. जोशीमहोदयस्य कक्ष्या अस्ति किम् अद्य ? Do we have Mr. Joshi's class today ?

२२. पदवी त्रिनवतितमे वर्षे समापिता किम् ? Did you complete graduation in the year 1993 ?

२३. सम्यक् न स्मरामि भोः । I don't remember well.

२४. एतां दीर्घकथां पठितवान् किम् ? Did you read this novel?

२५. बहु पूर्वमेव पठितवान् । I read it long back.

२६. अद्य कक्ष्याः न भविष्यन्ति । Today there won't be any classes.

२७. प्राचार्यः बहु कठोरः अस्ति भोः । The Principal is very strict.

२८. परीक्षा लेखनीया चेत् ७०% उपस्थितिः अनिवार्या एव । 70% attendance is compulsory if you want to appear for the examination.

२९. वार्षिकोत्सवे वयम् एकं संस्कृतनाटकं कुर्मः । We are staging a Samskrit-drama in the annual function.

३०. श्वः च्छात्रसंघस्य निर्वाचनं भविष्यति । Tomorrow there will be elections for the student's council.

३१. एतस्मिन् वर्षे पाठनशुल्कं वर्धितम् अस्ति । This year the tuition-fees have been increased.

७. परीक्षा Examination

१. परीक्षारम्भः कदा इति ज्ञातं किम्? Do you know when the examination begins?

२. आं, वेलापत्रिका ह्यः एव आगता । Yes, the time-table came

just yesterday.

३. प्रश्नपत्रयोः मध्ये अवकाशः अस्ति किम् ? Is there any gap between two papers?

४. केवलं दिनद्वयस्य अस्ति । Only two days.

५. परीक्षा अग्रे नीता । The examination has been postponed.

६. सज्जता कथम् अस्ति ? How is the preparation?

७. पठितं किमपि न स्मरामि भोः । I don't remember anything that I read.

८. तृतीय-पत्रस्य पाठ्यांशः एव न समाप्तः । The portions of the third paper have not been completed.

९. प्रवेशपत्रं परश्वः लप्स्यते । The admission card will be given day after tomorrow.

१०. परीक्षासमयः कः ? What time is the examination ?

११. प्रातः अष्टतः दशवादनम् । From 8 to 10 in the morning.

१२. किं परीक्षा-केन्द्रं प्राप्तवती भवती ? Which examination centre did you get ?

१३. केन्द्रं मम गृहस्य समीपे अस्ति । The centre is near my house.

१४. प्रश्नपत्रं कथम् आसीत् ? How was the question-paper ?

१५. अतीव-सुलभम् आसीत् । It was very easy.

१६. बहु क्लिष्टम् आसीत् । It was very difficult.

१७. सामान्यम् आसीत् । It was alright.

१८. समयः अपर्याप्तः अभवत् । The time was not enough.

१९. प्रश्नेषु विकल्पः एव न आसीत् । There was no option among the questions.

२०. अहं प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखितुं न शक्तवती । I could not write answers of two questions.

२१. प्रात्यक्षिक-परीक्षा समाप्ता । The practical-exam is over.

२२. प्रात्यक्षिक-परीक्षायाः परीक्षकः उत्तमः आसीत् । The examiner for practical-exam was a nice man.

२३. मौखिक-परीक्षा कथम् अभवत् ? How was the viva-voce ?

२४. सम्यक् न आसीत् । Not very good.

२५. फलितांशः कदा प्रकटितः भविष्यति ? When will the result be declared ?

२६. इतोऽपि एक मासः अस्ति । There's still one month.

२७. अग्रिम-सप्ताहे प्रकटितः भविष्यति । It will be declared in the next week.

२८. प्रतिशतं कति अङ्काः प्राप्ताः ? How many percent marks did you get ?

२९. मम ८०% अङ्काः आगताः । I got 80% marks.

३०. सः एकस्मिन् विषये अनुत्तीर्णः । He has failed in one subject.

३१. अङ्कद्वयेन मम प्रथम-स्थानं गतम् । I lost the first rank by two marks.

३२. तस्य फलितांशः निरुद्धः अस्ति । His result has been withheld.

३३. सा एतस्य पत्रस्य पुनर्मूल्याङ्कनार्थम् आवेदनं करिष्यति । She is applying for revaluation of this paper.

३४. इतःपरं मासद्वयस्य विरामः । Two months' holidays from now on.

३५. अग्रिमवर्षे अहं सम्यक् अध्ययनं करिष्यामि । Next year I will study well.

८. चलच्चित्रम् Film

१. तत् नूतनं चलच्चित्रं दृष्टवती किम् ? Did you see the latest film ?

२. परह्यः एव वयं दृष्टवन्तः । We saw it the day before yesterday.

३. चित्रगृहं पूर्णम् आसीत् । The theatre was full.

४. वयं प्रवेशकानि अपि न प्राप्तवन्तः । We couldn't even get the tickets.

५. छायाचित्रणं बहु सुन्दरम् अस्ति । The photography is very beautiful.

६. कथा सामान्या एव । The story is ordinary.

७. नायकस्य अभिनयः अद्भुतः अस्ति । Hero's acting is fantastic.

८. सङ्गीतं श्रुतिमधुरम् अस्ति । Music is very melodious.

९. अहम् एतत् चतुर्थवारं पश्यन् अस्मि । I am seeing this for the fourth time.

१०. सः बहु प्रसिद्धः दिग्दर्शकः । He is a very famous director.

११. नूतनं किमपि न आसीत् । There was nothing new.

१२. बहु जामितकारकम् आसीत् । It was very boring.

१३. एतस्य चलच्चित्रस्य कृते सा सर्वोत्तम-अभिनेत्री इति पुरस्कारं प्राप्तवती । She got the best actress award for this film.

१४. मह्यं विनोदपूर्णम् अथवा रहस्यमयं चलच्चित्रं रोचते । I like comedy or suspense films.

१५. एषः मम प्रियतमः अभिनेता । This is my favourite actor.

१६. एतस्याः सर्वाणि चलच्चित्राणि काल्पनिक-विज्ञानकथाः भवन्ति । All her films are science fictions.

१७. युद्धकलाविषयकं बहु आकर्षकं चलच्चित्रम् अग्रिममासे आगमिष्यति । A very interesting film on martial-arts will be released next month.

१८. अहम् अवश्यं तत् द्रक्ष्यामि । I will certainly see that.

९. शिक्षकाः Teachers

१. प्राचार्यः आगतः किम् ? Has the Principal come?

२. अस्मिन् वर्षे परीक्षायाः आरम्भः मार्चमासे भविष्यति । This year the examination commences in March.

३. गणितस्य अध्यापकः अस्ति किम् इति पश्यतु । See if the maths teacher is there.

४. परश्वः विरामः भविष्यति । Day after tomorrow will be a holiday.

५. भवतः विभागे कति च्छात्राः सन्ति ? How many students are there in your department ?

६. मम विभागे त्रिंशत् छात्राः सन्ति । There are 30 students in my department.

७. भवतः वेतनश्रेणी का ? What is your pay-scale ?

८. वार्तापत्रं पठितवान् किम् ? सर्वकारेण अस्माकम् अभियाचनाः अङ्गीकृताः । Did you read the newspaper? The Govt. has accepted our demands.

९. त्रिंशत् प्रतिशतम् अधिवेतनम् उद्घोषितम् अस्ति । 30% bonus has been announced.

१०. एतस्य नियमस्य अन्वयः अग्रिमवर्षतः भविष्यति । This rule will be implemented from the next-year.

११. परीक्षा-विभागस्य उत्तरदायित्वं मम अस्ति । I am in-charge of the examination department.

१२. क्रीडा-विभागस्य प्रमुखः कः अस्ति ? Who is the head of the sports department ?

१३. विज्ञानकार्यशाला आयोजनीया अस्ति । We have to organise a science workshop.

१४. आन्तर्शालेय-नृत्यस्पर्धायाम् अस्माकं छात्राः प्रथम-पुरस्कारं प्राप्तवन्तः । Our students got the first prize in the inter-school dance competition.

१५. अग्रिमे रविवासरे पालक-शिक्षकमेलनं भविष्यति । Parent-teacher meeting will be on next Sunday.

१६. एतस्य मातरम् आह्वयिष्यामि । I'll call his mother.

१७. अहं विरामस्य निवेदनपत्रं दत्तवान् अस्मि । I have given application for leave.

१८. सः अद्य अर्ध-दिनस्य विरामं स्वीकृतवान् । He has taken a half-day leave today.

१९. लिपिकारः अद्य न आगतवान् एव । Again today the clerk has not come.

२०. इदानीं भवतः कालांशः अस्ति किम्? Do you have a class now?

२१. न, इदानीम् अहं कार्यरहितः अस्मि । No, I'm free now.

२२. संशयः अस्ति चेत् पृच्छतु । If you have any doubt please ask.

२३. ज्ञातं किम् ? Have you understood ?

२४. टिप्पणीं लिखितवन्तः किम् ? Have you taken notes?

२५. अद्य एतावदेव पर्याप्तम् । It is enough for today.

२६. एतस्य अनुच्छेदस्य अन्ते समापयामः । Let us stop at the end of this paragraph.

२७. कृपया, पुनः एकवारं वदतु । Please, say it once again.

२८. श्वः कक्ष्या-आगमनतः पूर्वम् एतत् पठित्वा आगच्छतु । Read this well before coming to class tomorrow.

२९. एतत् अहं न ज्ञातवान् । I didn't understand this.

३०. किं भोः सम्यक् पठति खलु ? Hey ! You study well, don't you ?

३१. भवान् भवतः 'विशेषकार्यम्' इतोऽपि न दत्तवान् । You have not yet submitted your assignment.

३२. प्रश्नपत्रिका सज्जीकृता किम् ? Have you prepared the question paper ?

३३. आम्, आरम्भं कृतवान् अस्मि । Yes, I have started.

३४. एषः एकम् अपि प्रश्नं सम्यक् न उत्तीर्णवान् । He has not answered a single question correctly.

३५. कोऽपि उत्तरं जानाति किम् ? Does anyone know the answer ?

३६. किं भोः कोलाहलः ? Hey, what's the noise about ?

३७. इदानीन्तन-च्छात्रास्तु ! The students these days!

३८. एतस्य वर्षस्य फलितांशः कथम् अस्ति ? How is the result this year ?

३९. गतवर्षस्य अपेक्षया उत्तमम् । Better than last year's.

४०. सः कथम् एतावतः अङ्कान् प्राप्तवान् ? How did he get such high marks ?

४१. परीक्षकाणाम् औदार्यम् । Examiner's large heartedness.

४२. ग्रीष्मविरामस्य आरम्भः कदा ? When does the summer vacation begin ?

४३. साक्षात्कारार्थं पञ्चत्रिंशत् जनाः आगतवन्तः । 35 people have come for the interview.

१०. स्त्रियः Women

१. गृहकार्यं समाप्तं किम् ? Have you finished your household chores ?

२. आम्, समाप्तप्रायम् । Yes, almost finished.

३. गतानि द्वित्राणि दिनानि कुत्र आसीत् भवती ? Where were you for last two three days ?

४. अहं मातृगृहं गतवती । I had gone to my mother's place.

५. एषु दिनेषु श्यामलया मिलितवती किम् ? Did you meet Shyamala recently?

६. मम प्रातः आरभ्य बहु कार्याणि । I've had a lot of work since morning.

७. कर्मकरी अद्य पुनः न आगतवती । Again today the maid-servant didn't come.

८. अतिथयः श्वः आगमिष्यन्ति । Guests will come tomorrow.

९. अद्य शाकविपणिं गच्छामः किम् ? Shall we go to the vegetable market today ?

१०. अद्य मम समयः नास्ति भोः श्वः गमिष्यामः । I don't have time today let's go tomorrow.

११. अग्रिम-मासे वयं वस्त्रप्रक्षालनयन्त्रं क्रेष्यामः । Next month we will buy a washing machine.

१२. समीपे एकः नूतनः सर्ववस्तु-आपणः उद्घाटितः अस्ति । A new departmental store has opened nearby.

१३. रमायाः पुत्र्याः विवाहः निश्चितः इति श्रुतवती । I heard that Rama's daughter's marriage is fixed.

१४. अद्य आरभ्य तस्मिन् आपणे काचपात्राणां न्यूनमूल्येन विक्रयणम् अस्ति । I From today there is a sale of glass wares in that shop.

१५. किञ्चित् शर्करां ददाति किम् ? Would you lend me some sugar ?

१६. एतस्य पाककृतिं मां वदति किम् ? Would you tell me it's recipe ?

१७. आगच्छतु, देवालयं गच्छामः । Come, let's go to the temple.

११. वेषभूषणानि Dress, Jewellery

१. एतत् युतकं सुन्दरम् अस्ति । This shirt is very nice.

२. एतत् पादत्राणं नूतनं किं मित्र ? Is this a new pair of shoes, dear friend ?

३. एतां शाटिकां कुत्र क्रीतवती ? Where did you buy this saree ?

४. अञ्चलः कथम् अस्ति ? How is the 'palloo'?

५. एतस्याः शाटिकायाः अनुरूपः चोलः एव न लब्धः । I could not get a matching blouse for this saree.

६. भवतः ऊरुकस्य विन्यासः विशिष्टः एव भोः । Your trouser's cut is stylish.

७. अत्याधुनिकः विन्यासः मित्र । It is the latest fashion dear.

८. मम समीपे अपि एतादृशं कर्णाभरणम् अस्ति । I too have a pair of earrings like this.

९. शाटिकायाः परिणाहः बहु न्यूनः । The width of this saree is very less.

१०. एषः वर्णः भवत्याः युज्यते । This colour suits you.

११. एतस्य स्वेदकस्य कृते कियत् दत्तवान् ? How much did you pay for this sweater ?

१२. अहं नूतनम् ऊरुकं क्रेतुम् इच्छामि । I want to buy new trousers.

१३. तस्य केशविन्यासं पश्यतु । See, his hairstyle.

१४. बहु सुन्दरमस्ति खलु एतत् ? This is very beautiful, isn't it?

१५. शाटिकया सा प्रौढा इव दृश्यते । The saree makes her look older.

१६. कङ्कणस्य विन्यासः आकर्षकः अस्ति ।The style of this bangle is very attractive.

१७. तादृशी शाटिका आवश्यकी । I need a saree like that.

१२. कार्यालयः Office

१. अत्र हस्ताङ्कनं करोतु । Please, sign here.

२. आगामि-सप्ताहे मां पश्यतु । Please, see me next week.

३. कार्यालये भवान् कस्मिन् स्थाने नियुक्तः ? What is your designation in the office ?

४. अहं विक्रयणविभागस्य व्यवस्थापकः अस्मि । I am manager of the sales department.

५. भवान् कति दिनानां विरामं स्वीकरोति ? How many days' leave are you taking ?

६. प्रतिदिनं भवान् विलम्बेन आगच्छति । You come late every day.

७. कार्यालयस्य समयः समाप्तः, श्वः आगच्छतु । Office time is over, please come tomorrow.

८. आयकर-विभागतः पत्रम् आनीतं किम् ? Have you brought the letter from the IT department ?

९. एतस्य प्रतिलिपिं सर्वेभ्यः प्रेषयतु । Send Xerox copy of this to all.

१०. तत् पत्रं कदा ददाति ? When will you give that letter ?

११. पञ्चनिमिषेषु कृत्वा ददामि । I'll do it in 5 minutes and give.

१२. सः विरामं स्वीकृतवान् अस्ति । He has taken leave.

१३. तं देयादेशं वित्तकोषे निवेशितवान् किम् ? Did you deposit that cheque in the bank ?

१४. एतद्विषये श्वः मां पुनरपि स्मारयतु । Remind me about this tomorrow again.

१५. एतेन आवेदनपत्रेण सह च्छायाचित्रमपि आवश्यकम् । A photograph is also necessary with this application.

१६. भवतः कृते सन्देशद्वयम् अस्ति । There are two messages for you.

१७. कृपया उपविशतु । Please be seated.

१८. तस्य स्थानपरिवर्तनम् अभवत् । He has been transferred.

१९. तस्याः पदोन्नतिः अभवत् । She has been promoted.

२०. मन्त्रिणा सह मेलनसमयः निश्चितः अभवत् किम् ? Has the appointment with the minister been confirmed ?

२१. श्वः सर्वेषां कार्यालयसदस्यानाम् एकं मेलनं भविष्यति । There is a meeting tomorrow of all the office staff.

२२. मेलनस्य समयः कः ? What is the time of the meeting ?

२३. सिन्हामहोदयः भवन्तम् आहूतवान् । Mr. Sinha has called you.

२४. सः कदा आगमिष्यति ? When will he come?

२५. अस्तु, परिशीलयामः । Okay. let us think over it.

२६. सा सञ्चिका कस्य समीपे अस्ति ? Who has that file?

२७. आगच्छतु, चायं पिबामः । Come, let's drink tea.

२८. भोजनविरामः कदा ? When is the lunch time?

२९. अस्माकम् अधिकारी शीघ्रकोपी अस्ति । Our officer is short tempered.

३०. सः बहु समयपालकः । He is very punctual.

३१. लेखा-परीक्षणं कदा अस्ति ? When is the auditing?

३२. श्वः सर्वेषां कर्मचारिणां कार्यावरोधः भविष्यति । All the workers will be on strike tomorrow.

३३. तद्विषये अहं विस्मृतवान् एव । I just forgot about that.

३४. एतत् कस्य उत्तरदायित्वम् ? Whose responsibility is this?

३५. भवतः कार्येण अहं सन्तुष्टः अस्मि । I am satisfied with your work.

१३. आरोग्यम् Health

१. कथम् अस्ति भवतः/भवत्याः स्वास्थ्यम्? How is your health ?

२. इदानीं सम्यक् अस्ति । It's all right now.

३. मम महती पादवेदना अस्ति । My legs are aching very much.

४. वैद्यः रक्तपरीक्षां कारयितुम् उक्तवान् । The doctor has told me to get a blood-test done.

५. श्वः उदरस्य क्षकिरणपरीक्षा करणीया भविष्यति। Tomorrow I've to get an X-ray of my stomach.

६. रक्तपरीक्षायाः परिणामपत्रं कदा प्राप्यते ? When can I get the result of the blood-test?

७. अस्थिभङ्गः कथम् अभवत्? How did this fracture happen?

८. सोपानतः पादः स्खलितः अतः पतितवान् । I slipped from the staircase and fell.

९. औषधबन्धं कदा निष्कासयन्ति ? When will the plaster be removed ?

१०. ह्यः बहुवारं वमनम् अभवत् । I vomited many times yesterday.

११. मम वमनशङ्का अस्ति । I feel like vomiting.

१२. वैद्यं दृष्टवान् किम् ? Did you see the doctor?

१३. किमर्थं तावत् क्षुवति ? Why do you sneeze so much ?

१४. मम धूलि-प्रत्यूर्जता अस्ति । I have dust allergy.

१५. अहम् अतीव-श्रान्तिम् अनुभवामि । I feel extremely tired.

१६. मुखस्य किम् अभवत् ? What happened to your face?

१७. पलाण्डु-प्रत्यूर्जता कारणतः विस्फोटम् अभवत् । Eruptions due to onion allergy.

१८. मम शिरः भ्रमति । I feel giddy.

१९. ज्वरः अस्ति किम् ? Do you have fever ?

२०. बहु कृशा अभवत् भवती । You have become very thin.

२१. मम स्वास्थ्यं सम्यक् न आसीत् । I was not well.

२२. प्रतिदिनं सूच्यौषधद्वयं स्वीकरणीयम् अस्ति । I've to take two injections every day.

२३. लवणं न्यूनं खादितुम् उक्तवती वैद्या । The lady-doctor has told me to eat less salt.

२४. सः चिकित्सालयं प्रवेशितः । He has been admitted to the hospital.

२५. तस्याः कृते कूपीत्रयं रक्तम् आवश्यकम् । She needs three bottles of blood.

२६. समये रोगस्य निदानम् अभवत् अतः सा रक्षिता । She is saved as the disease was diagnosed in time.

२७. मम मधुमेहः अस्ति इति वैद्यः उक्तवान् । The doctor said that I have diabetes.

२८. अहं होमियोपथी औषधानि एव स्वीकरोमि । I take only homeopathic medicines.

२९. एक-सप्ताहस्य औषधं दत्तवान् वैद्यः । The doctor has given medicine for a week.

३०. मम यकृते काऽपि समस्या अस्ति । There is some problem with my liver.

३१. तस्याः हृदयाघातः अभवत् । She had a heart attack.

३२. मम प्रातः आरभ्य स्वल्पा शिरोवेदना । I've slight headache since morning.

१४. दूरभाषा Telephone

१. हरिः ओम् !	Hello !
२. एतद् महेश-महोदयस्य गृहं किम् ?	Is this Mr. Mahesh's residence?
३. एषा ३५१ ७६८९ अस्ति किम् ?	Is this 2351 7689 ?
४. संस्कृत-भारत्याः कार्यालयः किम् ?	Is it Samskrit Bharati's office ?
५. कः सम्भाषणं करोति ?	Who is speaking ?
६. अहम् अरुणः वदामि ।	I am Arun speaking.
७. केन सह वक्तुम् इच्छति ?	With whom do you want to speak ?
८. लतया सह वक्तुम् इच्छामि ।	I want to speak to Lata.
९. कृष्णः गृहे अस्ति किम् ?	Is Krishna at home ?
१०. क्षम्यतां, सः गृहे नास्ति ।	Sorry, he is not at home.
११. कृपया एतं सन्देशं तं सूचयति किम्?	Would you give him this message please ?
१२. आम्, एकं क्षणं तिष्ठतु ।	Yes, please wait for a moment.
१३. तां दूरभाषां कर्तुं सूचयामि ।	I'll tell her to ring you up.
१४. भवतः दूरभाषासङ्ख्या का ?	What is your phone number ?
१५. क्षम्यताम् , असम्यक् सङ्ख्या ।	Sorry, wrong number.
१६. तस्य दूरभाषा व्यस्ता अस्ति ।	His phone is engaged.
१७. अस्माकं दूरभाषा निष्क्रिया अस्ति ।	Our phone is dead.
१८. किञ्चित् उच्चैः वदतु ।	Please speak a little louder.
१९. स्थापयामि किम् ?	Shall I hang up ?

२०. ह्यः बहुवारं दूरभाषां कृतवान् । कोऽपि न उन्नीतवान् । I called many times yesterday. Nobody picked up the receiver.

२१. वयं बहिः गतवन्तः । We had gone out.

२२. कृपया मोहनम् आह्वयति किम् ? Will you please call Mohan ?

२३. अस्तु, श्वः पुनः दूरभाषां करिष्यामि । Okay, I'll call again tomorrow.

२४. तस्याः समीपे मम दूरभाषासङ्ख्या नास्ति । She does not have my phone number.

२५. दूरभाषा-सङ्ख्यानिर्देशिका कुत्र अस्ति ? Where is the telephone directory ?

२६. दूरभाषाकेन्द्रस्य सङ्ख्या का ? What is the number of the Telephone exchange ?

१५. वाणिज्यम् Commerce

१. पलाण्डुमूल्यं किम् ? What is the price of onion?

२. षट्रूप्यकाणि प्रति पादम् । Six rupees for 250 grams.

३. नारङ्गफलानि सन्ति किम् ? Do you have oranges ?

४. आम्, सन्ति । Yes, I have.

५. द्वादशकस्य किं मूल्यम् ? What is the price for a dozen ?

६. द्वादशकस्य विंशतिः रूप्यकाणि । Twenty rupees a dozen.

७. मह्यं द्वादशकद्वयं ददातु । Give me two dozens please.

८. १ किलो मुद्गदालं ददातु । Give me 1Kg green grams.

९. तण्डुलाः सम्यक् न सन्ति । The rice is not of good quality.

१०. एतत् बहु महार्हम् अस्ति । This is very costly.

११. 'नीम' दन्तफेनः अस्ति किम् ?	Do you have 'Neem' tooth-paste ?
१२. एतत् फेनकं मास्तु ।	I don't want this soap.
१३. शर्करां कियत् ददामि ?	How much sugar shall I give?
१४. किलोद्वयं ददातु ।	Give two kilos.
१५. एतत् वस्त्रं कुत्र क्रीतवती ?	Where did you buy this cloth?
१६. तस्मिन् आपणे वस्त्रवैविध्यं भवति ।	You get variety of cloth in that shop.
१७. भवान् बहु मूल्यं वदति ।	You tell a very high price.
१८. एतत् पुस्तकम् अस्ति किम् ?	Do you have this book?
१९. क्षम्यतां, सद्यः नास्ति ।	Sorry, we don't have now.
२०. कदा लभ्येत ?	When will it be available?
२१. प्रायः दिनद्वयानन्तरम् ।	May be after two days.
२२. एतावता न्यूनमूल्येन अन्यत्र कुत्राऽपि न लभ्यते ।	You won't get it at such a low price anywhere else.
२३. पञ्चाशत् रूप्यकाणि स्वीकरोतु ।	Take fifty rupees.
२४. न,न, तत्र विवादः नास्ति । मूल्यं निश्चितम् ।	No, no bargaining please. The price is fixed.
२५. कृपया प्राप्तिपत्रं ददातु ।	Please give me a receipt.
२६. भवत्याः किम् आवश्यकम् ?	What do you want ?
२७. निमेषद्वयं तिष्ठतु, ददामि ।	Wait for two minutes, I'll give.
२८. पार्श्वापणे पृच्छतु ।	Please ask in the next shop.
२९. मम गणनां समापयतु भोः शीघ्रम् ।	Please settle my account quickly.

३०. उत्तमं नास्ति चेत् प्रत्यर्पयिष्यामि । If it's not good, I'll return it.

३१. गणनायां दोषं कृतवान्, एकरूप्यकं न्यूनम् अस्ति । There's a mistake in the calculation, one rupee is less.

१६. वातावरणम् Weather

१. वायुः एव न वाति । There's no breeze at all.

२. किम् एषा उष्णता ! What sultry weather it is!

३. किं भोः भवान् स्वेदेन क्लिन्नः अस्ति । Hey, you are soaked with perspiration.

४. घर्मो घर्मः । Very hot indeed !

५. आरात्रि वृष्टिः आसीत् । It rained the whole night.

६. प्रातः आरभ्य एवमेव वृष्टिः । It has been raining like this since morning.

७. महती वृष्टिः । Heavy rains.

८. यद्वा तद्वा वृष्टिः । It rains cats & dogs

९. अत्र वायुः सुष्ठु वाति । Pleasant breeze here.

१०. शैत्यम् अहो शैत्यम् । It is extremely cold.

११. अद्य किञ्चित् शैत्यम् अधिकम् । It is a bit colder today.

१२. ह्यः तत्र हिमपातः अभवत् इति श्रुतवान् । I heard they had a snowfall yesterday.

१३. भवतः वृष्टिप्रावारकं मा विस्मरतु । Don't forget your raincoat.

१४. समुद्रतटप्रदेशे झंझावातः अस्ति । There is a cyclone in the coastal region.

१७. भोजनम् Food

१. अद्य कः अल्पाहारः/प्रातराशः ? What do we have for breakfast today?

२. पुनः सुपिष्टकं मास्तु भोः । Please, not bread again.

३. अद्य अल्पाहारार्थम् उपमा अस्ति । Today there is Upama for breakfast.

४. अम्ब, बुभुक्षा भवति । Mother, I am hungry.

५. आगच्छतु, परिवेषणं करोमि । Come, I'll serve you.

६. पाकः सिद्धः किम् ? Is the food ready ?

७. मम तु अतीव-बुभुक्षा । I am very much hungry.

८. व्याघरणं कृतं चेत् पाकः सिद्धः एव । The food is ready, but for seasoning.

९. पाकः तदा एव सिद्धः । Food is ready since long.

१०. स्थालिकाः स्थापिताः किम् ? Have the plates been kept ?

११. सर्वे मिलित्वा एव भोजनं कुर्मः । Let us all dine together.

१२. एकं चषकम् आनयतु । Please bring a glass.

१३. हस्तौ प्रक्षालितवान् किम् ? Did you wash your hands?

१४. परिवेषणं कृतं, शीघ्रम् आगच्छतु । Food has been served, come quickly.

१५. कियान् विलम्बः भोः, शीघ्रम् आगच्छतु । How long will you take ? Come quickly.

१६. पाकः शीतलः भवति । The food is getting cold.

१७. आगच्छतु, भोजनं कुर्मः Come let's eat.

१८. इदमिदानीं भोजनं समाप्तम् । Just now I had food.

१९. आगच्छतु, अस्माभिः सह भोजनं करोतु । Come, have food with us.

२०. मम भोजनम् अभवत् । I have had food.

२१. अस्तु, तर्हि केवलं पायसं वा स्वीकरोतु । Okay. At least you have payasam (porridge).

२२. पायसं मह्यं बहु अरोचत । I liked payasam very much.

२३. अम्ब, मह्यम् इतोऽपि आवश्यकम् । Mother, I want some more.

२४. मम पिपासा अस्ति । I am thirsty.

२५. चषके जलं पूरयतु । Please, fill water in the glass.

२६. अन्नं बहु उष्णम् अस्ति । The rice is very hot.

२७. 'छोले' व्यञ्जनं रुचिकरम् अस्ति । 'Chole' is very tasty.

२८. व्यञ्जने लवणं न्यूनम् अस्ति । There is less salt in the curry.

२९. अद्य किमपि रूचिकरं नास्ति । Nothing is tasty today.

३०. रोटिका आवश्यकी किम् ? Do you want roti ?

३१. आम्, परिवेषयतु । Yes, please.

३२. मह्यम् अन्नम् इतोऽपि परिवेषयतु । Please give me some more rice.

३३. तत् मरीचिकायाः उपसेचनं पुनः परिवेषयतु । Please serve that chilly-chutney again.

३४. आम्रस्य अवलेहः बहु कटु अस्ति । The mango pickle is very pungent.

३५. सूपः अस्ति किम् ? Do you've some 'daal'?

३६. अहं सारं न इच्छामि । I don't like 'saar' (soup)

३७. मधुररोटिकां पुनः स्वीकरोतु । Have sweet-roti again.

३८. स्वल्पं परिवेषयतु, तावत् न आवश्यकम् । Serve a little please, that much is not necessary.

३९. बहु परिवेषितवती । You've served too much.

४०. अधिकं नास्ति भोः । It's not much.

४१. किं भोः सङ्कोचम् अनुभवति किम् ? Hey, do you feel shy?

४२. निःस्सङ्कोचं भोजनं करोतु । Please help yourself, no formality.

४३. सङ्कोचः मास्तु यत् आवश्यकं तत् पृच्छतु । Don't feel shy ask whatever you want.

४४. न रोचते किम् ? Don't you like it?

४५. किं भोः, भवान् तु किमपि न खादति । Hey, you are not eating anything.

४६. अहं मधुरं न खादामि । I don't eat sweets.

४७. दध्यन्नं परिवेषयामि किम् ? Shall I serve curd-rice?

४८. तक्रम् इच्छति किम् ? Do you want butter-milk?

४९. आम्ररसः बहु मधुरः । Mango-juice is very sweet.

५०. घृतं न परिवेषितवती । You did not serve ghee.

५१. भवता वक्तव्यम् आसीत् खलु । You should have told me.

५२. एतस्य रुचिं पश्यतु । Please taste this.

५३. किञ्चित् शर्करां योजयतु सम्यक् भवेत् । Add a little sugar, it'll be alright.

५४. एतत् तिक्तम् अस्ति । This is bitter.

५५. अम्ब, मम एतत् मास्तु । Mother, I don't want this.

५६. भोजनं सम्यक् करोति चेत् मधुरं ददामि । I'll give you a sweet if you eat well.

५७. स्थालिकायां यत् अस्ति तत् सर्वं समापनीयम् । You've to finish everything that is on the plate.

५८. एतत् मह्यं न रोचते । I don't like this.

५९. सम्यक् चर्वणं करोतु । Chew well.

६०. किञ्चित् स्वीकरोतु । Have a little.

६१. मास्तु, एतावत् पर्याप्तम् । No, this is enough.

६२. अद्य मम मध्याह्नभोजनं विलम्बेन अभवत् । Today I had lunch very late.

६३. अद्य पाकः रुचिकरः अस्ति । Food is tasty today.

६४. अद्य भूरिभोजनम् आसीत् । Today there was a grand feast.

६५. कः जलम् आवश्यकम् इति उक्तवान्? Who asked for water?

६६. भोजनम् अरोचत किम् ? Did you like the food?

६७. आम्, बहु अरोचत । Yes, I liked it very much.

१८. समयः Time

१. कः समयः ? What is the time ?

२. एकवादनम् । One o' clock.

३. तस्याः रेलयानं कदा आगमिष्यति? When will her train come?

४. त्रिवादने आगमिष्यति । It will come at three o' clock.

५. अहं द्विवादने भवतः गृहम् आगच्छामि । I'll come to your home at 2 o' clock.

६. सपादद्विवादने गृहतः प्रस्थानं कुर्मः । We will leave home at 2.15.

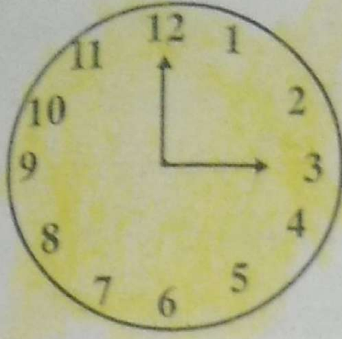
७. सार्धपञ्चवादने वयं तत्र प्राप्स्यामः । We will reach there at 5.30.

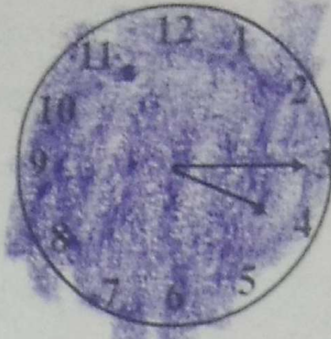
८. सार्धएकवादने सः गृहे भविष्यति । He will be at home at 1.30.

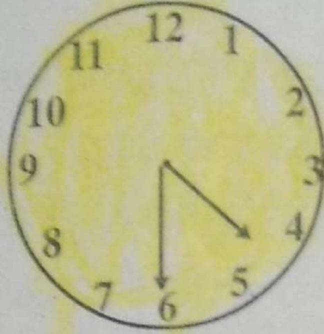
९. कार्यक्रमस्य आरम्भः कदा ? When will the programme begin ?

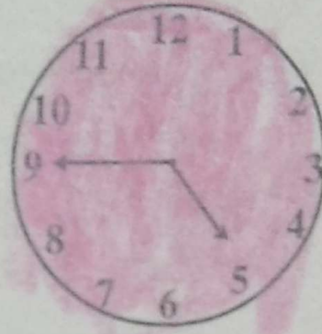
१०. पादोनषड्वादने इति उक्तवान् । He told me at quarter to six.

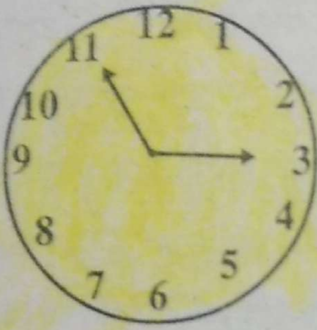
११. सार्धद्विघण्टात्मकः कार्यक्रमः । Two & half hours' programme.

त्रिवादनम्

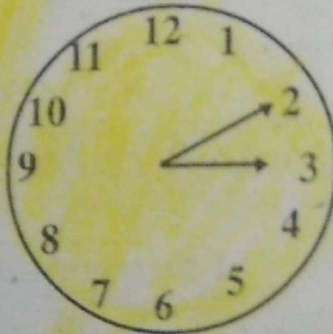

सपादचतुर्वादनम्

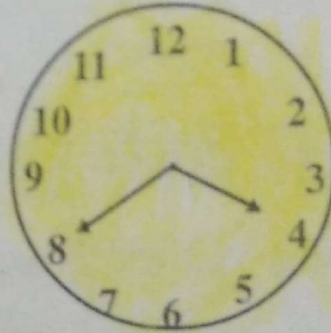

सार्धचतुर्वादनम्

पादोनपञ्चवादनम्

पञ्चन्यूनत्रिवादनम्

पञ्चाधिकत्रिवादनम्

दशाधिकत्रिवादनम्

चत्वारिंशदधिकत्रिवादनम्

१२. संस्कृतवार्ताः सायं दशाधिक-षड्वादने । Samskrit news at 6.10 in the evening.

१३. शाला दशवादनतः खलु ? School starts at 10 o' clock, isn't it ?

१४. इतोऽपि यथेष्टं समयः अस्ति । There is still enough time.

१५. यथार्थः समयः कः ? What is the exact time?

१६. सः षड्वादनतः सप्तवादनपर्यन्तं योगासनं करोति । He does 'Yoga' from 6 to 7.

१७. द्वाविंशत्यधिक-षड्वादनस्य स्थानीयरेलयानं गतं किम् ? Has the local train for 6.22 gone?

१८. पञ्चत्रिंशत्-अधिक चतुर्वादने मतगणना आरम्भः। The counting begins at 4.35.

१९. रविवासरे कः दिनाङ्कः ? What is the date on Sunday?

२०. रविवासरे चतुर्विंशतितमदिनाङ्कः । Sunday is twenty fourth.

२१. पञ्चदशदिनाङ्के कः वासरः ? What day is it on fifteenth?

२२. भवतः शाला कदा आरब्धा? When did your school begin?

२३. भवतः जन्मदिनाङ्कः कः ? What is your date of birth?

२४. रात्रौ पादोनएकवादने सा वार्ता आगता । That news came at 12.45 at night.

२५. समये आगच्छतु । Come in time.

१९. पितरः पुत्राः च Parents & children

१. अम्ब, अहं क्रीडितुं गच्छामि । Mother, I am going out for playing.

२. शीघ्रं प्रत्यागच्छतु । Come back quickly.

३. बहु विलम्बेन मा आगच्छतु । Don't be too late.

४. पितः, अत्र भवतः हस्ताङ्कनम् आवश्यकम् । Father, your signature is necessary here.

५. तत् अत्र आनयतु । Bring it here.

६. भवता बहु एव न्यूनाः अङ्काः प्राप्ताः एतस्यां परीक्षायाम् । You've scored very low marks in this examination.

७. शिक्षकः सम्यक् न पाठयति एव । The teacher does not teach well.

८. भवान् मां पूर्वं किमर्थं न उक्तवान् ? Why didn't you tell me earlier ?

९. किम् अभवत् ? किमर्थं रोदनम् ? What happened? Why do you cry?

१०. एषः सोपानतः पतितवान् । He fell from the staircase.

११. अम्ब, अत्र वेदना भवति । Mother, it's paining here.

१२. आगच्छतु, औषधं लेपयामि । Come, I will apply some medicine.

१३. गत्वा शयनं करोतु । Go to bed now.

१४. एतानि वस्त्राणि परिवर्तयतु । Change these clothes.

१५. अम्ब, मम समवस्त्रं कुत्र अस्ति ? Mother where is my uniform ?

१६. कपाटिकायां पश्यतु । See in the cupboard.

१७. पितः, मम कृते एतादृशं क्रीडनकम् आवश्यकम् । Father, I want a toy like this.

१८. अस्तु, पश्यामः । Okay. We will see.

१९. अम्ब, वेणीबन्धं करोतु, शालायाः विलम्बः भवति । Mother plait my hair, it's getting late for school.

२०. स्नानं कृतवान् किम् ? Did you take bath?

२१. हस्तौ सम्यक् प्रक्षालयतु । Wash your hands properly.

२२. प्रथमं शिरोमार्जनं करोतु । First dry your hair.

२३. आर्द्रवस्त्रं मा धरतु । Don't wear wet clothes.

२४. युतकस्य कुड्मान् योजयतु । Button up your shirt.

२५. गृहपाठः समाप्तः किम् ? Have you finished your homework ?

२६. तर्हि प्रथमं गृहपाठं समापयतु । Then first finish your homework.

२७. भोजनसमये आह्वयामि, गच्छतु इदानीम् । Go now, I shall call you when it's time to eat.

२८. अम्ब, अद्य विद्यालये किम् अभवत् जानाति किम् ? Mother do you know what happened in school today ?

२९. वदतु भवती । You tell me.

३०. शालास्यूतं स्वस्थाने स्थापयतु । Keep the school bag at it's place.

३१. भवान् उत्तमः बालः । You are a good boy.

३२. भवान् एतावत् पर्यन्तं कुत्र आसीत् ? Where were you till now?

३३. अत्रैव आसम् । I was very much here.

३४. मित्रेण सह गतवान् आसम् । I had gone with my friend.

३५. अध्ययनं किमपि नास्ति किम् ? Don't you have anything to study ?

३६. परीक्षारम्भः कदा ? When does the examination begin ?

३७. पितः, मम एकं नूतनं युतकम् आवश्यकम् । Father, I want a new shirt.

३८. गतसप्ताहे एकं क्रीतवान् खलु । You bought one in the last week, didn't you ?

३९. निखिल, आपणतः कतिचन वस्तूनि आनयति किम् ? Nikhil, will you bring a few things from the shop ?

४०. वस्तूनि स्वस्थाने स्थापनीयानि इति कतिवारम् उक्तवती ?How many times did I tell you to keep things in their respective places?

४१. अद्य महाविद्यालयं न गच्छति किम् ? Are you not going to college today ?

४२. न, अद्य सर्वे मिलित्वा विजयस्य गृहं गच्छामः । No, today we are all going to Vijay's home.

४३. किं निमित्तम् ? For what purpose ?

४४. परीक्षायां तस्य प्रथमक्रमाङ्कः आगतः अतः सहभोजनम् अस्ति । He stood first in the examination so there's a get-together.

४५. अम्ब, मम सख्याः दूरभाषा आगता आसीत् किम् ? Mother did my friend ring me up ?

४६. न, अद्य कस्यापि दूरभाषा न आसीत्। No, nobody telephoned today.

४७. रजकः वस्त्राणि नीतवान् किम् ? Did the washerman take away the clothes?

४८. वस्त्राणि शुष्कयितुं प्रसारयतु।Spread out the clothes to dry.

४९. अद्यतन दिनपत्रिका कुत्र अस्ति? Where is today's newspaper?

५०. पितरम् एकवारम् आह्वयतु । Call father once.

५१. एतत् शाकं कर्तयति किम्? Will you cut this vegetable ?

५२. कृपया एतत् क्षिपतु । Please throw this away.

५३. एकम् आसन्दम् आनयति किम् ? Will you bring a chair ?

५४. एतत् किञ्चित् कालं गृह्णातु । Hold this for a little while.

५५. दीपं ज्वालयतु । Switch on the light.

५६. दीपं निर्वापयतु । Switch off the light.

५७. कोलाहलं मा करोतु । Don't make noise.

५८. द्वारे कः अस्ति इति पश्यति किम्? Will you see who is at the door ?

५९. सन्ध्या आगतवती, द्वारम् उद्घाटयतु । Sandhya has come, open the door.

६०. अहं महाविद्यालयं गच्छामि । I am going to college.

६१. यानं वेगेन मा चालयतु । Don't drive the vehicle too fast.

६२. पितः, श्वः तत्र गमिष्यामः किम् ? Father, shall we go there tomorrow ?

६३. तद्विषये मातरं पृच्छतु । Ask mother about it.

६४. भवान् किं कुर्वन् अस्ति ? What are you doing ?

६५. भवती अत्रैव उपविशतु । You sit here.

६६. मम प्रत्यागमनपर्यन्तम् अत्रैव प्रतीक्षां करोतु । Wait here till I return.

६७. भवान् जलदेयकं पूरयितुं गच्छति किम् ? Will you go to pay the water bill ?

६८. मह्यं धनं ददातु । Give me money.

६९. एतावत् न पर्याप्तम् । This much is not enough.

७०. पितः, अद्य परीक्षाशुल्कं दातव्यम् अस्ति । Father, today I have to pay exam fees.

७१. द्वारं पिदधातु । (द्वारपिधानं करोतु ।) Close the door please.

७२. अवहितमनसा करणीयम् । Do it sincerely.

७३. श्रद्धया करणीयम् । It should be done with dedication.

७४. इतःपरम् एवं न कर्तव्यम् । Hereafter don't act like this.

७५. भवान् वृथा कालहरणं करोति । You are wasting time.

२०. पतिपत्न्यौ Husband & wife

१. अद्य किञ्चित् पूर्वं गृहम् आगच्छति किम् ? Will you come home a little early today?

२. किमर्थं ? कः विशेषः ? Why ? Anything special?

३. सुमेधायाः गृहं गन्तव्यम् अस्ति । We have to go to Sumedha's house.

४. सायम् आगमनसमये शाकानि आनयति किम् ? Will you bring vegetables while coming back in the evening?

५. अद्य न शक्येत । Today it won't be possible.

६. पाक-वस्तूनां सूचीम् आपणिकाय ददातु । Give the grocery-list to the shopkeeper.

७. रविवासरे तान् आह्वयामः किम् ? Shall we invite them for Sunday ?

८. कुञ्चिकां पार्श्वगृहे दत्त्वा गच्छामि । I'll leave the keys with our neighbours.

९. भवती षड्वादने तत्र प्राप्नोति तर्हि ? So you'll reach there at 6 o' clock ?

१०. अद्य अहं विलम्बेन गृहम् आगमिष्यामि । Today I'll come home late.

११. विनयः इतोऽपि गृहं न आगतवान् किम् ? Has not Vinay come home yet ?

१२. अद्य कार्यालये बहु व्यस्तता आसीत् । It was a very busy day at the office today.

१३. वित्तकोषगमनं नाभवत् एव अद्यापि । Even today I couldn't go to the bank.

१४. प्रवीणः श्वः आगमिष्यामि इति उक्तवान् । Pravin said he would come tomorrow.

१५. विद्युद्-देयकम् आगतम् अस्ति । Electricity bill has come.

१६. तण्डुलाः समाप्तप्रायाः सन्ति । Rice is almost over.

१७. अद्य वेतनं लब्धम् । I got the salary today.

१८. परीक्षायां पुष्करस्य उत्तमगुणाः नागताः । Pushkar has not

scored well in the examination.

१९. एकवारं वयं शिक्षकेण सह मिलामः । Let us meet the teacher once.

२०. अग्रिम-सप्ताहे गमिष्यामः । Let's go in the next week.

२१. एकचषकं चायं करोति किम् ? Will you make me a cup of tea?

२२. मिश्रकं सम्यक् कारितवान् अस्मि । I got the mixer repaired.

२३. एतानि वस्तूनि तत्र स्थापयति किं भवान् ? Will you please keep these things there?

२४. एतत् युतकं समीकरोति किं भवान् ? Will you iron this shirt ?

२५. अद्य मार्गे यातायात-अवरोधः आसीत् । Today there was a traffic jam on the way.

२६. श्वः बसयानचालकानां कार्यावरोधः भविष्यति । Bus-drivers will be on strike tomorrow.

२७. परश्वः सर्वकारीयविरामः भविष्यति । Day after tomorrow will be a government holiday.

२८. ग्रीष्मविरामे कुत्राऽपि गमिष्यामः । Let's go out somewhere in the summer vacation.

२९. अजयस्य कृते कतिचन वस्तूनि क्रेतव्यानि सन्ति । We have to buy a few things for Ajay.

३०. पितामही दूरभाषां कृतवती । Grandmother had telephoned.

३१. पितामहस्य पत्रम् आगतम् अस्ति । Grandfather's letter has come.

३२. भवत्याः कृते दूरभाषा अस्ति । There is a call for you.

३३. इदानीम् अपि स्नानं न कृतवान् किम् ? Haven't you had your bath yet ?

३४. तथा किमर्थं वदति ? Why do you say so ?

३५. अवश्यं स्मृत्वा आनयतु । Remember to bring (it).

३६. तस्याः किम् आवश्यकम् इति पश्यति किं भवान् ? Will you see what she wants?

३७. तस्मै औषधम् आनेतव्यम् अस्ति । We have to bring medicine for him.

३८. श्वस्तन-नाट्य-प्रयोगस्य प्रवेशकानि आनीतवान् अस्मि । I have brought tickets for tomorrow's play.

३९. किं साहाय्यम् आवश्यकम् इति वदतु । Tell me what help you need.

४०. एतां स्थालिकां क्षालयति किम् ? Will you wash this plate?

४१. एतत् अद्य क्रीतवान् । I bought this today.

४२. तत्र सर्वे आगतवन्तः आसन् । Everyone had come there.

४३. भवान् अजयं पाठशालातः आनयति किम् ? Will you bring Ajay from school ?

४४. अहं भवत्या सह एव आगमिष्यामि । I will come with you.

४५. दुग्धार्थं धनं दातव्यम् अस्ति । We have to pay money for the milk.

४६. रजकाय वस्त्राणि दत्तवान् । I gave the clothes to the washerman.

४७. मया दिनद्वयं कानपुरं गन्तव्यम् अस्ति । I have to go to Kanpur for a couple of days.

४८. भवती कदा प्रत्यागमिष्यति ? When will you come back?

४९. कार्यक्रमः सम्यक् आसीत् खलु ?The programme was good, wasn't it ?

५०. आम्, सा सम्यक् गायति । Yes, she sings well.

२१. सुताः Children

१. अग्रजे, शीघ्रम् अत्र आगच्छतु । Elder sister, come here quickly.

२. किम् अस्ति ? What is it ?

३. एतत् पश्यतु, अद्य अहं किं प्राप्तवान् । See, what I got today.

४. बहु सुन्दरम् अस्ति । कुतः प्राप्तवान् ? It's very beautiful. From where did you get it ?

५. अहं कक्ष्यायां पुरस्काररूपेण प्राप्तवान् । I got it as a prize in the class.

६. आगच्छतु, मात्रे दर्शयामः । Come, let us show it to mother.

७. भवान् पुनः मम वर्णलेखनीः स्वीकृतवान् किम्? Did you again take my sketch pens?

८. आम्, अहं मम लेखनीः पाठशालायां विस्मृतवान् । Yes, I forgot mine in the school.

९. प्रतिदिनं भवान् पाठशालायां यत्किमपि विस्मरति एव । Everyday you forget something or the other in the school.

१०. भवती माम् एतत् विवृणोति किम्? Will you explain this to me ?

११. इदानीं न किञ्चित्कालानन्तरं करोमि । Not now, I'll do it after sometime.

१२. दूरदर्शनस्य ध्वनिं किञ्चित् न्यूनं करोतु । Please lower the volume of the T.V.

१३. मम पादकन्दुकं मा स्वीकरोतु । Don't take my foot-ball.

१४. मम वस्तूनि भवतः मित्रेभ्यः मा ददातु । Don't give my things to your friends.

१५. अद्य अहं भवत्याः पाटलवस्त्रं धरामि किम् ? Shall I wear your pink dress today ?

१६. आम्, धरतु किन्तु मलिनं मा करोतु । Yes, you may, but don't dirty it.

१७. मार्गे शिशिरेण सह मिलितवान् । I met Shishir on the way.

१८. पवनः भवन्तम् आह्वयति । Pavan is calling you.

१९. अद्य अहं मित्रैः सह भोजनालयं गच्छामि । Today I am going to a hotel with my friends.

२०. अहम् अपि भवद्भिः सह आगच्छामि किम्? May I also come with you ?

२१. मास्तु, भवतः जामिता भवेत् । No, you'll get bored.

२२. भवान् कृपया मनसि पठतु । Please read silently.

२३. भवान् मम वचनं न श्रुतवान् अतः एवम् अभवत् । It happend so because you didn't listen to my words.

२४. सर्वदा केवलम् अटनम्, अध्ययनं किमपि नास्ति किं भवत्याः ? You just keep on roaming about, don't you have anything to study ?

२५. भवान् बहु पठति न वा ? You study a lot, don't you?

२६. मम कार्यं कृतवान् किम् ? Did you do my work ?

२७. अरेरे, अहं विस्मृतवान् एव । Oh, I just forgot.

२८. भवान् सर्वदा एवमेव वदति । You always say so.

२९. क्षम्यतां, श्वः अवश्यं करिष्यामि । Sorry, tomorrow I'll certainly do it.

३०. अहं जानामि स्म । I knew it.

३१. मम टिप्पणिपुस्तिकां दृष्टवान् किम् ? Did you see my note-book ?

३२. कस्मैचित् दत्तवान् स्यात् । You must have given it to someone.

३३. ह्यः अत्रैव आसीत् । It was right here yesterday.

३४. मम किञ्चित् साहाय्यं करोति किम् ? Will you help me a little?
३५. अहम् इदानीं बहु व्यस्तः अस्मि । I am very busy now.
३६. एतत् मह्यं ददाति किम् ? Will you give this to me ?
३७. अवश्यं स्वीकरोतु । Sure, take it.
३९. व्यजनस्य वेगं न्यूनं करोमि किम् ? May I slow the speed of the fan?
४०. इदानीम् अपि दूरदर्शनं पश्यन् अस्ति । You are still watching T.V.
४१. श्वः आरभ्य भवतः परीक्षा खलु । You have exams from tomorrow, don't you ?
४२. त्वरयतु भ्रातः, पूर्वमेव विलम्बः अभवत् । Hurry up brother, we are already late.
४३. अद्य क्रिकेटस्पर्धायाम् अस्माकं गणस्य जयः अभवत् । Our team won the cricket match today.
४४. इदानीं निद्रां करोतु भोः । Please sleep now.
४५. अहं पितरं सूचयामि । I'll tell father.

२२. अतिथिः Guest

१. नमस्ते ! आगच्छतु । Namaste ! Please come in.
२. सुधीरः गृहे अस्ति किम् ? Is Sudhir at home?
३. आम्, अस्ति । Yes,he is.
४. उपविशतु । सः स्नानं कुर्वन् अस्ति । Please sit down, he is taking bath.
५. इदानीमेव श्रीरङ्गस्य गृहं गतवान् । He just went to Shrirang's house.
६ एकघण्टाअनन्तरम् आगमिष्यति। He'll come after one hour.
७. किमपि कार्यम् आसीत् किम् ? Did you have some work?

८. आम्, तस्मात् मम पुस्तकं स्वीकरणीयम् आसीत् । Yes, I had to take my book from him.

९. तस्मै एकः सन्देशः दातव्यः अस्ति । A message is to be given to him.

१०. जलम् आवश्यकं किम् ? Do you want water?

११. आम्, आवश्यकम् । Yes, I do.

१२. व्यजनं चालयति किम् ? Will you switch on the fan?

१३. अद्यतनं समाचारपत्रम् उत्पीठिकायाम् अस्ति । Today's newspaper is on the table.

१४. पानीयं किं स्वीकरोति ? What would you like to drink?

१५. भवती किं इच्छति चायम् अथवा काफी? Would you like tea or coffee?

१६. अहं काफी न पिबामि । I don't drink coffee.

१७. चाये शर्करा माऽस्तु । Please, don't put sugar in the tea.

१८. एतत् कारयानं भवतां किम् ? Is this car yours?

१९. आम्, अस्माकमेव । Yes, ours.

२०. कदा क्रीतवन्तः ? When did you buy it?

२१. गतमासे क्रीतवन्तः । We bought it in the last month.

२२. किञ्चित् विश्रान्तिम् अनुभवतु । Have some rest please.

२३. रात्रिभोजनम् अस्माभिः सह करोति खलु ? You'll have dinner with us, won't you ?

२४. अहम् इदानीमेव कृत्वा आगतवान् । I just had dinner.

२५. सुधीरेण सह एव करिष्यामि । I'll have it with Sudhir.

२६. निद्रा सम्यक् अभवत् किम् ? Did you sleep well ?

२७. निद्रा सम्यक् आसीत् । I had sound sleep.

२८. ह्यः रात्रौ निद्रा एव नासीत् । I had not even a wink of sleep last night.

२९. अहम् इदानीं साधयामि । I'll leave now.

३०. इदमिदानीमेव आगतवान् । किञ्चित्कालं तिष्ठतु । You've come just now, stay for some more time.

३१. न मम बहूनि कार्याणि सन्ति । No, I've lots of things to do.

३२. भोजनान्तरं गच्छतु । Go after lunch.

३३. अद्यैव गन्तव्यं किम् ? Do you have to go today?

३४. इतोऽपि दिनद्वयं तिष्ठतु । Stay for two more days.

३५. पुनः आगच्छतु । Please come again.

२३. असन्तोषः Dissatisfaction

१. कथम् एवम् अभवत् ? How did it happen so?

२. अहं किं जानामि ? What do I know ?

३. कस्य कृत्यम् एतत् ? Who has done this ?

४. अहं न जानामि । I don't know.

५. अहं न कृतवान् । I didn't do it.

६. भवान् एव एतस्य सर्वस्य मूलम् । You are the rootcause of all this.

७. भवत्याः एव दोषः, न तु मम । It's your fault not mine.

८. भवान् किमर्थं मां दूषयति ? Why are you blaming me?

९. अहं निर्दोषः अस्मि । I am innocent.

१०. सः भवतः प्रीतिपात्रं खलु । He is your favourite, isn't he?

११. इदानीं किमर्थं मां पृच्छति ?	Why are you asking me now?
१२. इतःपरम् अत्र मा आगच्छतु ।	Hereafter don't come here.
१३. भवन्तं कः पृष्टवान् ?	Who asked you ?
१४. भवती स्वकार्यं पश्यतु ।	You mind your own business please.
१५. मम कथनं तु शृणोतु भवान् ।	At least you listen to what I say.
१६. अहं यत्किमपि श्रोतुं न इच्छामि ।	I don't want to hear anything.
१७. तर्हि यत् भवान् इच्छति तत् करोतु ।	Then do what you want to.
१८. प्रत्युत्तरं मा वदतु ।	Don't answer back.
१९. भवान् असत्यं वदति ।	You are lying.
२०. मम स्वभावः तादृशः न ।	My nature is not like that.
२१. भवान् किमर्थं सर्वदा कोपं करोति ?	Why do you always get angry ?
२२. सर्वस्य अपि मितिः भवेत् ।	There should be a limit for everything.
२३. भवदुक्तं सर्वमपि अङ्गीकर्तुं न शक्यम् ।	I can't accept what ever you say.
२४. तत् कर्तुं मम समयः नास्ति ।	I don't have time to do that.
२५. विषयस्य वर्धनं मास्तु ।	Don't escalate the matter.
२६. असम्बद्धं मा प्रलपतु ।	Don't talk nonsense.
२७. भवान् यद् वदति तद् कदापि न करोति ।	You never do what you say.
२८. तद्विषये एकं शब्दमपि मा उच्चारयतु ।	Don't utter a single word about that.

२९. तेन सह मा क्रीडतु इति शतवारम् उक्तवती । I told you hundred times not to play with him.

३०. मां न कोपयतु । Don't make me angry.

३१. उच्चैः मा वदतु । Don't speak loudly.

३२. भवता यत् कर्तुं शक्यते तत् करोतु । Do what you can.

३३. पुनः पुनः तमेव विषयं मा आनयतु । Don't bring up that subject time & again.

३४. अन्यत् किमपि कार्यं नास्ति किं भवतः ? Don't you have anything else to do?

३५. एतादृशम् आचरणम् अहं न सहे ।I won't tolerate such behaviour.

३६. यत्किमपि कार्यं सम्यक् कर्तुं न शक्नोति भवान् । You can do nothing properly.

३७. तर्हि इतःपरं भवान् एव पश्यतु एतत् सर्वम् । Then you look after this from now on.

३८. तर्हि भवान् स्वयमेव किमर्थं न करोति ? Then why don't you do you it yourself ?

३९. मम समयः नास्ति न चेत् अहमेव अकरिष्यम् । I don't have time otherwise I would have done it.

४०. मध्ये सम्भाषणं मा करोतु । Don't butt in while I speak.

४१. भवान् अवगन्तुम् एव न इच्छति । You just don't want to understand.

४२. सा भवतः समस्या । That is your problem.

४३. एतत् भवतः कार्यं भवान् एव करोतु । It's your work so you do it.

४४. अहं तत् किमर्थं करोमि ? Why should I do that ?

४५. भवान् कदापि समये नागच्छति । You never come on time.
४६. अत्र मम वचनं कः श्रृणोति ? Who listens to me here ?
४७. सः सर्वत्र दर्वीं चालयति । He pokes his nose everywhere.
४८. भवान् तूष्णीं तिष्ठतु । You keep quiet.

२४. सङ्कीर्णवाक्यानि Miscellaneous Sentences

१. कथम् आसीत् ? How was it ?
२. अङ्गीकृतं खलु ? You agree, don't you ?
३. कति इच्छति ? How many do you want?
४. अद्य एव किम् ? Today itself ?
५. इदानीम् एव किम् ? Right now ?
६. आगन्तव्यं, सखे । You should come, dear friend.
७. तदर्थं किम् ? For that purpose ?
८. तत् किमपि मास्तु । Let there be nothing of the sort.
९. न दृश्यते ? Is it not seen ?
१०. समाप्तं किम् ? Is it over ?
११. तथाऽपि Even then.
१२. आवश्यकं न आसीत् । It was not necessary.
१३. तथा किमपि नास्ति । It isn't like that.
१४. न विस्मरतु । Don't forget.
१५. अन्यच्च । Besides.
१६. तदनन्तरम् । After that/then.
१७. तावदेव खलु । Is that all.
१८. तत् तथा न । It is not like that.

१९. तस्य कः अर्थः ? — What does that mean ?
२०. आम्, सखे — Yes dear.
२१. एवमेव । — Just so.
२२. तथैव अस्तु । — Let it be.
२३. जानामि मित्र । — I know friend.
२४. आम्, तत् सत्यम् । — Yes, that's true
२५. समीचीना सूचना । — A good suggestion.
२६. किञ्चित् एव । — Very little.
२७. किमर्थं तत् न भवति ? — Why can't it be ?
२८. भवतु नाम । — Let it be.
२९. ओहो । तथा किम् ? — Oh! Is that so ?
३०. एवमपि अस्ति किम् ? — Is that so ?
३१. अथ किम् ? — Then?
३२. नैव खलु । — No.
३३. भवतु । — All right/Okay.
३४. अन्तः आगच्छतु । — Come in.
३५. सर्वथा मास्तु । — Not at all.
३६. अस्तु किम् ? — Shall it be so?
३७. किमर्थं भोः ? — Why dear ?
३८. प्राप्तं खलु ? — You got it, didn't you?
३९. प्रयत्नं करोमि । — I shall try.
४०. तथा न वदतु । — Don't say like that.
४१. तत्र कोऽपि सन्देहः नास्ति । — There is no doubt about it.
४२. तत् अहं न ज्ञातवान् । — I didn't understand that.
४३. कदा ददाति ? — When will you give?

४४. प्रायः परश्वः ।	Probably the day after tomorrow.
४५. तथा भवति किम् ?	Can it be ?
४६. अद्य भवतः कः कार्यक्रमः ?	What is your programme today ?
४७. बहु दिनेभ्यः सः परिचितः ।	I know him since long.
४८. तस्य कियद् धैर्यम् !	How dare he !
४९. भवान् न उक्तवान् एव ।	You just didn't tell.
५०. भवतु, चिन्तां न करोतु ।	All right, don't worry.
५१. तेन किमपि न सिध्यति ।	Nothing happens on account of that.
५२. सः सर्वथा अप्रयोजकः ।	He is good for nothing.
५३. पुनरपि एकवारं प्रयत्नं कुर्मः ।	Let's try once again.
५४. मौनमेव उचितम् ।	Better to keep quiet.
५५. (तद्विषये) तत्र अहं किमपि न वदामि ।	I have nothing to say (in that matter) about it.
५६. तर्हि समीचीनम् ।	It's all right then.
५७. एवं चेत् कथम् ?	If so what can we do ?
५८. मां स्मारयतु ।	Remind me.
५९. तम् अहं सम्यक् जानामि ।	I know him well.
६०. भवतः सर्वम् अहं जानामि ।	I know everything about you.
६१. तदानीमेव उक्तवान् खलु ।	I told you at that time itself.
६२. कदा उक्तवान् भोः ?	When did you say ?

६३. यत्किमपि भवतु ।	Come what may.
६४. सः बहु समीचीनः ।	He is a very good man.
६५. तद्विषये चिन्ता मास्तु ।	Don't worry about it.
६६. तथैव इति न नियमः ।	There's no hard and fast rule.
६७. कर्तुं शक्यं किञ्चित् समयः अपेक्ष्यते ।	It can be done but some more time is required.
६८. एतावत् अपि कृतवान् ।	At least he has done this much.
६९. द्रष्टुम् एव न शक्यते ।	It just can't be seen.
७०. तत्रैव कुत्राऽपि स्यात् ।	It should be somewhere there.
७१. यथार्थं वदामि ।	I will (give you) state the facts.
७२. एवं भवितुम् अर्हति ।	It should be.
७३. अहं तावदपि न जानामि किम् ?	Do I not know even that much?
७४. तत्र गत्वा किं करिष्यति ?	What will you do having gone there?
७५. पुनः आगच्छतु ।	Please, come again.
७६. मम कोऽपि क्लेशः नास्ति ।	I don't have any problem.
७७. एतत् कष्टाय न ।	This is not difficult.
७८. भोः तत् आनीतवान् किम् ?	Hey, did you bring it?
७९. भवन्तं कः उक्तवान् ?	Who told you?
८०. किञ्चिदनन्तरम् आगच्छेत् ।	He/It may come after some time.

८१. प्रायः तथा न स्यात् ।	Probably, it may not be so.
८२. चिन्ता मास्तु, श्वः ददातु ।	Don't worry, give it tomorrow.
८३. अहं पुनः सूचयिष्यामि ।	I'll inform you again.
८४. अद्य आसीत् किम् ?	Was it today ?
८५. अवश्यम् आगमिष्यामि ।	I'll certainly come.
८६. प्रमोदः अस्ति किम् ?	Is Pramod there ?
८७. किमर्थं तत् एवं जातम् ?	Why did it so happen ?
८८. तत्र आसीत् किम् ?	Was it there ?
८९. कुतः आनीतवान् ?	From where did you bring it?
९०. अन्यत् किमपि कार्यं नास्ति ।	I have nothing else to do.
९१. एतत् सत्यं खलु ।	This is true, isn't it?
९२. तत् अहमपि जानामि ।	I too know that.
९३. तावद् आवश्यकं न ।	It isn't that necessary.
९४. भवतः का हानिः ?	What is your problem?
९५. किमर्थम् एतावान् विलम्बः ?	Why so late?
९६. यथेष्टम् अस्ति ।	There is enough.
९७. भवतः अभिप्रायः कः ?	What is your opinion?
९८. एतस्य किं कारणम् ?	What is the reason for this ?
९९. स्वयमेव करोति किम् ?	Do you do it yourself ?
१००. उक्तम् एव वदति सः ।	He repeats himself.
१०१. अन्यथा बहु कष्टम् ।	Otherwise it'll be very difficult.
१०२. स्पष्टं न जानामि ।	I don't know clearly.
१०३. निश्चयः नास्ति ।	It is not decided.

१०४. कुत्र आसीत् भवती ? Where were you?

१०५. भीतिः मास्तु । Don't be scared.

१०६. भयस्य कारणं नास्ति । There's nothing to fear/ No cause for fear.

१०७. तद् अहं बहु इच्छामि । I like it very much.

१०८. कियत् लज्जास्पदम् ! How shameful !

१०९. मम तु आक्षेपः नास्ति । I don't have any objection.

११०. सः शीघ्रकोपी । He is short-tempered.

१११. तीव्रं मा परिगणयतु । Don't take it seriously.

११२. बहु जल्पति भोः । He is very talkative.

११३. एषा केवलं किंवदन्ती । This is only a rumour.

११४. एवमेव आगतवान् । I just dropped in.

११५. विनाकारणं किमर्थं तत्र गन्तव्यम् ? Why to go there without reason?

११६. भवतः वचनं सत्यम् । What you say is true.

११७. तदा तत् न स्फुरितम् । It didn't occur to me at that time.

११८. किमर्थं तावती चिन्ता ? Why worry so much?

११९. भवतः किं कष्टम् अस्ति ? What is your problem?

१२०. एवं न भवितव्यम् आसीत् । It shouldn't have happened.

१२१. अस्माकं गृहे सर्वे अस्वस्थाः । Everyone is sick at our home.

१२२. मशको मशकः । Too many mosquitoes.

१२३. मशकजालः कुत्र ? Where is the mosquito net?

१२४. कर्मकराः एव दुर्लभाः । It's difficult to get servants.

२५. शुभाशयाः Greetings

१. दीपावलीशुभाशयाः । Wish you a happy Deepavali.

२. युगादिशुभाशयाः । Wish you a happy New Year.

३. मकरसङ्क्रमणस्य/पोङ्गल्शुभाशयाः । Wish you a happy Sankranti / Pongal.

४. नववर्षस्य शुभाशयाः । Hearty greetings for the new year.

५. नववर्षं नवचैतन्यं ददातु । Let the new year bring a new life.

६. भवतः वैवाहिकजीवनं शुभमयं भवतु । Wish you a very happy married life.

७. नवदम्पत्योः वैवाहिकजीवनं सुमधुरं भूयात् । Wish the couple a very happy maried life.

८. सफलतायै अभिनन्दनम् । Hearty congratulations on your success.

९. भवदीयः समारम्भः यशस्वी भवतु । Wish the function a grand success.

१०. शतं जीव शरदो वर्धमानः । May you live for one hundred years.

११. शुभाः ते पन्थानः । Wish you a pleasant journey. Good bye (God be with you).

Samskrit : A Spoken Language

Culture and language complement each other. If we lose a language we'll lose the culture embedded in the language. We'll lose the knowledge captured in the language. Samskrit is our language and we can't afford to lose it. Samskrita Bharati is a movement committed to making sure we don't, by reviving Samskrit as a spoken language. By taking it from the manuscripts to the masses.

How do you revive a language that has been branded difficult?

The answer is the 'SPEAK SAMSKRIT' movement founded in 1981 on the simple mantra: 'You can speak Samskrit in 10 days.

During the course, right from day one, neither the teacher nor the taught use any language other than Samskrit. The classes are made exciting and participative through songs, stories, word games, oral drills and situational conversations. Almost instantly, Samskrit looks the easy language it really is, available for everyone to converse in. People from different religions and communities, young and old, learned and speak Samskrit with ease, enthusiasm and enormous confidence.

Today, among the most active protagonists of the 'SPEAK SAMSKRIT' movement are doctors, lawyers, engineers, chartered accountants and management consultants.